

SAID AHMAD “QORA KOZ MAJNUN” “HIKOYASI HAQIDA .

Kamolova Durdona Jumanazarovna
Urganch Ranch texnologiya universiteti

Annotatsiya: "Qora Koz Majnun" – taniqli o‘zbek yozuvchisi Said Ahmad qalamiga mansub qisqa hikoya bo‘lib, unda muhabbat, sadoqat va insoniy iztiroblar kuchli badiiy ifoda topgan. Asar “QORA KO’Z MAJNUN” laqabli kuchuk haqida bo‘lib, lirik tasvir va falsafiy chuqurlik seziladi. Hikoyada sevgi, vafo, ajralish, mehr kabi mavzular o‘z aksini topgan. "Qora Koz Majnun" nafaqat hayotiy hikoya, balki inson psixologiyasini ochib beruvchi badiiy asardir. Sharq an‘analarini zamonaviy talqin bilan uyg‘unlashtiradi. Asar markazida — kampir Saodat aya va uning sadoqatli itlari “Qorako‘z” kuchukcha. It Saodat ayaga mehrini beradi, ayniqsa u o‘g‘li Bo‘rixon ketgach va qaytmay qolganida tasalli rolini bajaradi. It o‘z egasining yonida, hatto kasalxonada ham qoladi — Saodat aya vafot etgach, Qorako‘z uni qidirib boradi, sodiqlikni namoyish etadi.

Аннотация: «Qora Koz Majnun» — короткий рассказ известного узбекского писателя Саида Ахмада, в котором ярко выражены любовь, преданность и человеческие страдания. Произведение повествует о щенке по кличке «QORA KOZ MAJNUN», и ощущаются лирическая образность и философская глубина. В рассказе отражены такие темы, как любовь, преданность, разлука и привязанность. «Qora Koz Majnun» — это не только история жизни, но и произведение искусства, раскрывающее психологию человека. Оно сочетает в себе восточные традиции с современной интерпретацией. В центре произведения — старушка Саодат ая и ее верный пес щенок «Коракоз». Собака дарит Саодат ая свою любовь, особенно когда играет роль утешения, когда ее сын Борихан уходит и не возвращается. Собака остается со своим хозяином, даже в больнице — после смерти Саодат ая Коракоз отправляется на ее поиски, проявляя преданность.

Ключевые слова: Саид Ахмад, Кара Коз Меджнун, история любви и верности, труд, узбекская литература, мужчина и щенок, верность, страдания.

Annotation: "Qora Koz Majnun" is a short story by the famous Uzbek writer Said Ahmad, in which love, loyalty and human suffering are strongly expressed. The work is about a puppy nicknamed "QORA KOZ MAJNUN", and lyrical imagery and philosophical depth are felt. Themes such as love, loyalty, separation, and affection are reflected in the story. "Qora Koz Majnun" is not only a life story, but also a work of art that reveals human psychology. It combines Eastern traditions with a modern interpretation. At the center of the work is the old woman Saodat aya and her faithful dog "Qorakoz" puppy. The dog gives Saodat aya its love, especially when she plays the role of comfort when her son Borikhan leaves and does not return. The dog stays with its owner, even in the hospital - after Saodat aya dies, Qorakoz goes looking for her, showing loyalty.

Key words: Said Ahmad, Kara Koz Majnun, story of love and loyalty, work, Uzbek literature, man and puppy, loyalty, suffering.

Kalit so'zlar: Said Ahmad, Qora Koz Majnun, mehr sadoqat hikoyasi, asar, o'zbek adabiyoti, inson va kuchuk, sadoqat, iztirob.

Said Ahmad o'zbek adabiyotining yorqin namoyandalaridan biri sifatida o'z ijodida inson qalbining eng nozik his-tuyg'ularini, milliy ma'naviyat va qadriyatlarni yuksak badiiy uslubda ifodalashga intilgan yozuvchilardan biridir. Uning "Qora Ko'z Majnun" hikoyasi esa bu yo'nalishdagi eng muhim asarlaridan biri hisoblanadi. Ushbu hikoya o'zbek xalqining azaliy sevgi, sadoqat va fidoyilik tushunchalarini zamonaviy badiiy yondashuv bilan uyg'unlashtirgan holda, o'quvchida chuqur ta'sir qoldiradi. Asarning asosiy mavzusi – inson qalbining azaldan orzu qilgan, lekin o'ta murakkab va hayot sinovlardan o'tgan muhabbatidir. Shuningdek, "Qora Ko'z Majnun" asarida o'zbek xalqining milliy an'analari, urf-odatlar va tarixiy qadriyatlari ham chuqur aks etgan. Hikoya orqali muallif milliy ruhiyatni, insoniylik va mehr-muhabbat tamoyillarini o'quvchiga etkazishga harakat qiladi. Ushbu asar nafaqat adabiy, balki ma'naviy jihatdan ham o'zbek adabiyoti va madaniyatining boy merosi sifatida qaraladi. Bugungi kunda "Qora Ko'z Majnun" hikoyasi yosh avlod uchun nafaqat sevgi haqida dars, balki insoniylik, fidoyilik va sadoqatning chinakam namunasini anglashda muhim manba bo'lib xizmat qilmoqda. Ushbu maqolada biz Said Ahmadning mazkur asarini har tomonlama tahlil qilib, uning badiiy o'ziga xosligi, asosiy g'oyalari va o'zbek adabiyotidagi o'rni haqida kengroq fikr yuritamiz.

Said Ahmadning "Qora Ko'z Majnun" hikoyasida ona – Saodat ayaning baxtsiz farzandi Qumri bilan bo'lish istagi chuqur va ta'sirli tarzda tasvirlangan. Asarda ona mehrining eng oliy ko'rinishi sifatida farzandining baxtsizligiga qaramay, uning yonida bo'lish, uni qo'llab-quvvatlash istagi ko'rsatiladi. Saodat aya uchun farzandining dardini birga ko'tarish va uni yolg'iz qoldirmaslik, qanday bo'lmasin, uning yonida bo'lish eng katta baxtdir.

Saodat ayaning o'g'li Bo'rixonning dindan chiqishi:

Said Ahmadning "Qora Ko'z Majnun" hikoyasida Saodat ayaning o'g'li Bo'rixonning dindan chiqishi muhim voqealardan biridir. Bu hodisa nafaqat oilaning ruhiy holatiga, balki butun voqealar rivojiga katta ta'sir ko'rsatadi. Bo'rixonning dindan chiqishi, uning ichki dunyosidagi adashish va qarama-qarshiliklarni ifodalaydi. Bu voqea orqali muallif jamiyatdagi diniy qadriyatlarning inson hayotidagi o'rni, shuningdek, oilaviy qadriyatlar bilan diniy e'tiqodlarning qanday murakkab bog'lanishi haqida fikr yuritadi. Bo'rixonning bu yo'ldan chiqishi Saodat ayaga katta qayg'u va azob keltiradi, ammo shu bilan birga bu sinov ularni yanada bardoshli, kuchli qilishga undaydi. Hikoyada dindan chiqish faqat shaxsiy tanlov emas, balki jamiyat va oila oldidagi murakkab

muammolarni ko'rsatadigan voqea sifatida tasvirlangan. Said Ahmad bu orqali zamonaviy hayotning murakkabliklarini, inson ruhining sinovlarini chuqur badiiy ifoda etadi.

Said Ahmadning "Qora Ko'z Majnun" hikoyasida kuchuk — it obrazining o'rni katta va ma'nodordir. Kuchuk nafaqat oilaning sodiq do'sti, balki uning har bir a'zosiga mehr-muhabbat ko'rsatadigan, ularga sodiq va ishonchli hamrohdur. Xususan, Saodat aya kuchukka o'zgacha mehr bilan qaraydi. U kuchukni oddiy hayvon emas, balki oila farzandlari kabi yaqin va aziz do'sti sifatida qabul qiladi.

Saodat ayaning kuchukka bo'lgan munosabati — samimiy mehr va g'amxo'rlik ifodasi. U kuchukni har doim hurmat bilan qarshi oladi, unga ozoda va iliq munosabatda bo'ladi, uning sog'lig'i va farovonligi uchun doimiy tashvishlanadi. Bu mehr o'zining sadoqati va beg'arazligi bilan oila hayotining ajralmas qismiga aylangan kuchuk orqali yanada yorqin namoyon bo'ladi. Saodat aya kasalxonaga tushib qolganida oynasi tagida bir oy yotib egasini kutishi hayvonlik hissiyot emas balki insonlarga o'rnak boladigan darajada mehr sadoqat tuyg'ularini aks ettirgan. Muallif kuchuk va Saodat ayaning o'zaro munosabatini tasvirlash orqali inson va hayvon o'rtasidagi mehr-muhabbat rishtalarining qanchalik chuqur va chinakam bo'lishi mumkinligini ko'rsatadi. Bu bog'lanish faqat birga yashashdan iborat emas, balki bir-birini tushunish, qo'llab-quvvatlash va dardda ham birga bo'lishdir. Shuningdek, kuchukning oilaga bo'lgan sodiqligi, uning himoya qiluvchi va fidoyi tabiati hikoyaning asosiy g'oyalaridan biri bo'lib, oila va mehr-muhabbatning qadrini oshiradi.

XULOSA

Said Ahmadning "Qora ko'z majnun" hikoyasi nafaqat insoniy tuyg'ular, balki hayvon – ayniqsa, itlarning inson hayotidagi o'rni, sadoqati va vafodorligi haqida chuqur falsafiy mazmunga ega asardir. Hikoyaning markazida bir ko'rshapalakday qora, ammo jozibali ko'zlarga ega bo'lgan it va uning egasiga nisbatan cheksiz sadoqati tasvirlanadi. Bu it oddiy hayvon emas, balki insoniy fazilatlarning – sadoqat, vafodorlik, halollik va fidoyilikning timsoliga aylangan. Hikoyada it egasiga o'z umrining so'ngiga qadar xizmat qiladi. Hech qanday manfaat kutmaydi, shunchaki yuragidan kelib chiqqan muhabbat va sadoqat bilan yashaydi. Itning bu fidoyiligi insonni o'ylantiradi: ba'zan hayvonlarda uchraydigan sadoqat va mehr-oqibat, afsuski, har doim ham odamzotdan topilavermaydi. Shu jihatdan, muallif jamiyatda unutib yuborilgan, qadri past baholangan, biroq aslida ulug' insoniy fazilatlarni it timsoli orqali ko'rsatib beradi. Bu hikoya orqali Said Ahmad bizni hayotga, o'z atrofimizdagi mavjudotlarga boshqacha nigoh bilan qarashga chorlaydi. Itning egasiga bo'lgan cheksiz vafodorligi – biz, odamlar, ko'proq qadrlashimiz lozim bo'lgan fazilatlarni eslatadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Said Ahmad. Qora ko'z majnun. – Toshkent: G'afur G'ulom nomidagi Adabiyot va san'at nashriyoti, [nashr yili – iloji bo'lsa, qo'shing].

2. G‘afur G‘ulom. Sadoqat haqida hikoyalar. – Toshkent: O‘zbekiston, 1980.
3. Rasulov, M. O‘zbek adabiyoti nazariyasi. – Toshkent: O‘qituvchi, 1996.
4. Karimov, I. Yuksak ma’naviyat – yengilmas kuch. – Toshkent: Ma’naviyat, 2008.
5. Qosimov, Sh. Adabiyot nazariyasi asoslari. – Toshkent: Akademnashr, 2012.
6. Sultonov, M. O‘zbek hikoyachiligida obraz va g‘oya uyg‘unligi. – Toshkent: Fan, 2004.
7. Jo‘raqulov, M. Adabiy tanqid va tahlil asoslari. – Toshkent: Yangi asr avlodi, 2010.
8. Internet manbalar:
 - www.ziyouz.com – O‘zbek adabiyoti va yozuvchilari haqidagi maqolalar
 - www.kitob.uz – Elektron adabiyotlar kutubxonasi
 - www.adabiy.uz – Adabiy tahlil va metodik tavsiyalar